Behorend bij Raadsbesluit Zienswijze ISD Bollenstreek jaarstukken 2023 Begrotingswijziging 2024-I en Begroting 2025

Marjoleine van Egeraat
Griffier van Teylingen

Digitaal ondertekend door Marjoleine van Egeraat
op 04-07-2024

Begroting 2025
Meerjarenraming 2026-2028

Inhoudsopgave

Voorwoord 3
2 ISD in vogelvlucht 4
3 Beleidsbegroting 6
3.1 Programmaplan 6
3.2 Programma's 7
3.2.1 Participatie 7
3.2.2 Zorg 10
3.2.3 Overhead 13
3.3 Algemene dekkingsmiddelen 16
3.4 Vennootschapsbelasting 16
3.5 Onvoorzien 16
4 Paragrafen 17
4.1 Lokale heffingen 17
4.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 17
4.3 Onderhoud kapitaalgoederen 20
4.4 Financiering 20
4.5 Bedrijfsvoering 21
4.6 Verbonden partijen 21
4.7 Grondbeleid 21
4.8 Wet open overheid (Woo) 21
5 Financiële begroting 22
5.1 Overzicht van baten en lasten 22
5.1.1 Toelichting op het overzicht van baten en lasten 22
5.2 Algemene grondslagen voor het opstellen van de begroting 22
5.3 Uiteenzetting van de financiële positie 23
5.4 Overzicht van de geraamde baten en lasten per taakveld 24
6 Meerjarenraming 26
7 Bijlage 27
7.1 Taakstellingen 27
7.2 Verdeelsleutel exploitatiekosten 27
7.3 Verdeling kosten begroting 2025 per gemeente 28
Lijst van afkortingen 31

Voorwoord

Voor u ligt de begroting 2025 en de meerjarenraming 2026 - 2028 van de Gemeenschappelijke Regeling Intergemeentelijke Sociale Dienst Bollenstreek, Hillegom, Lisse, Noordwijk en Teylingen (ISD Bollenstreek).

De afgelopen jaren hebben getoond hoe moeilijk het is om het onverwachte te voorspellen. Deze begroting is gebaseerd op bestaand beleid, de realisatie van 2023 plus de nu bekende verwachtingen voor 2024 en 2025.

Een aantal onzekerheden is bekend die een mogelijk financieel effect hebben op het resultaat 2025. Er vinden aanbestedingen plaats voor hulp bij het huishouden, hulpmiddelen, woningaanpassingen en trapliften. De belangrijkste onzekerheid in de begroting 2025 zijn de financiële consequenties van deze aanbestedingen. In de begroting is hiermee nog geen rekening gehouden.

De zorguitgaven worden steeds hoger. Het gesprek over de mogelijkheden om de uitgaven van de zorgkosten beheersbaar te houden moet daarom worden voortgezet. Na besluitvorming nemen we de financiële gevolgen mee in de begrotingswijziging 2025.

Op basis van het programma Frontin Buig is de verwachting dat het aantal uitkeringsgerechtigden in 2025 afneemt. Wel is de verwachting dat het aantal loonkostensubsidies stijgt, wat een positief signaal is.

In de begroting 2025 zijn bedragen opgenomen voor het leefgeld Oekraïners, hoewel nog niet bekend is hoe het beleid hieromtrent zich zal ontwikkelen. Ook zijn in deze begroting bedragen opgenomen voor Maatschappelijke Zorg (Beschermd Wonen en Maatschappelijke opvang). Er is nog geen definitief besluit genomen over de decentralisering van de budgetten naar de gemeenten. In deze begroting is daar wel rekening mee gehouden.

De ISD Bollenstreek is een flexibele organisatie die snel op nieuwe ontwikkelingen kan inspelen. Daarom zien we de toekomst met vertrouwen tegemoet.

Lisse, april 2024
Dagelijks Bestuur ISD Bollenstreek

2 ISD in vogelvlucht

Tabel 1 Vogelvlucht

x €	Realisatie 2023		Begroting 2024*		Begroting 2025	
Participatie						
Uitkeringen	20.127.296		20.320.250		21.242.000	
Loonkostensubsidie	1.729.598		1.880.000		2.676.800	
Medisch onderzoek	56.302		40.000		59.900	
Tozo	-53.936		-150.000		-46.000	
Wet Inburgering	176.379		800.000		800.000	
Inkomensondersteunende voorzieningen	2.403.245		2.370.000		2.566.200	
Energietoeslag	3.946.500		1.903.500		-	
Leefgeld Oekraïne	697.460		830.000		856.600	
Schuldregelingen	-26.514		-50.000		-26.500	
Exploitatiekosten	5.288.920		5.777.987		6.053.400	
Totaal programma Participatie		**34.345.251**		**33.721.738**		**34.182.400**
Zorg						
Wmo	25.383.928		27.209.670		28.076.600	
Maatschappelijke zorg	2.956.348		3.354.000		3.517.000	
Jeugd	2.570.404		2.867.363		2.737.500	
Exploitatiekosten	2.155.661		2.632.800		2.644.900	
Totaal programma Zorg		**33.066.341**		**36.063.833**		**36.976.000**
Overhead		**3.274.050**		**3.552.940**		**3.930.400**
Totaal		**70.685.642**		**73.338.511**		**75.088.800**

*) incl. begrotingswijziging 2024-I

Exploitatiekosten zijn de kosten om de ISD Bollenstreek te laten functioneren. We kennen exploitatiekosten (bijvoorbeeld personeelskosten, advieskosten, kosten van automatisering, huisvestingskosten, kantoorkosten etc.), kosten voor participatie en kosten voor zorg.

Overhead is het deel van de exploitatiekosten dat niet direct aan de uitvoering van de participatie en/of zorg kan worden toegerekend.

De aan de programma's toegerekende exploitatiekosten zijn in 2025 ten opzichte van de begroting 2024 (vóór begrotingswijziging) hoger. Deze stijging is grotendeels te verklaren door indexeringen, CAO wijzigingen, uitbreiding in formatie en de uitvoeringskosten voor Maatschappelijke Zorg en leefgeld Oekraïne.

Mocht de uitvoering van Maatschappelijke Zorg en het leefgeld Oekraïne voor HLT en Noordwijk in 2025 wijzigen of worden stopgezet, dan volgt een begrotingswijziging.

In bovenstaande tabel zijn de bedragen opgenomen van de gewijzigde begroting 2024. Deze begroting is nog niet vastgesteld, maar geeft voor vergelijkingsdoeleinden een beter beeld.

Verschil tussen realisatie 2023 en begroting 2025
De totale kosten van de ISD Bollenstreek in 2023 bedroegen € 70,7 miljoen.
De begroting 2025 laat een totaalbedrag zien van € 75,1 miljoen.
Een stijging van € 4,4 miljoen, waarbij de grootste kostenstijging is terug te vinden bij het programma Zorg:

Tabel 2 Verschil kosten 2023 - 2025

Participatie	-	€ 0,1 mln.
Zorg	+	€ 3,9 mln.
Overhead	+	€ 0,6 mln.
Totaal	**+**	**€ 4,4 mln.**

Het algemene uitgangspunt bij het opstellen van de begroting 2025 is dat de realisatie 2023 verhoogd is met een inschatting toename vergrijzing en een prijsindexering over de jaren 2024 en 2025.
De verwachte kosten 2025 stijgen vergeleken met de realisatie 2023.
In de begroting 2025 is eveneens rekening gehouden met indexatie op salariskosten van 5,2% ten opzichte van de begroting 2024.

De verwachte kostenstijging binnen het programma Zorg als gevolg van indexeringen (vergrijzing, OVA, CPI en NEA) bedraagt € 3,8 miljoen ten opzichte van de realisatie 2023.

De kosten Participatie bestaan onder andere uit participatiewet (PW) uitkeringen, loonkostensubsidie, individuele inkomenstoeslag, wet inburgering en leefgeld Oekraïne.

De verwachting is dat het aantal uitkeringsgerechtigden in 2025 daalt. Deze verwachting is gebaseerd op het programma Frontin Buig. Dat is een wetenschappelijke applicatie, waarmee de verwachte uitgaven en klantenaantallen voor de komende jaren berekend worden. Frontin Buig houdt onder andere rekening met economische en demografische ontwikkelingen.

Voor een aantal uitgaven ontvangen gemeenten extra middelen in het gemeentefonds. De uitgaven liggen vaak bij de ISD Bollenstreek, terwijl de baten bij de gemeenten binnenkomen.
De gemeenten hebben zicht op de hoogte van deze bedragen.

3 Beleidsbegroting

3.1 Programmaplan

De ISD Bollenstreek kent twee programma's:

- Participatie
- Zorg

De formatie is ten opzichte van de begroting 2024 met 2,5 fte toegenomen. Eind 2023 heeft uitgebreid formatieonderzoek plaatsgevonden. Op basis van dit rapport en op basis vanuit bestuurlijke en interne wensen is de formatie verhoogd met 1 fte teamleider, 1 fte data-analist en 0,5 fte procesregisseur.

Tabel 3 Formatieoverzicht

	Overhead	Participatie	Zorg	Totaal
Fte's	30,00	40,98	43,59	114,57
Uren = 1.400 per fte	42.000	57.372	61.032	160.404
Totaal % per programma	**26,18%**	**35,77%**	**38,05%**	**100,00%**

De notitie Overhead van de commissie BBV is leidend voor de toerekening naar de programma's. Voor de toerekening naar de programma's is in de voorliggende begroting echter uitgegaan van de percentages die in de begroting 2024 zijn gehanteerd. Dit om een te grote wijziging in de toerekening van overhead naar de programma's te voorkomen. Later dit jaar zal hier een separate notitie voor worden opgesteld.

Onder overhead verstaan we alle functies die zich bezighouden met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Het betreft onder andere directie, management, coördinatoren, financiële administratie, Applicatiebeheer, planning & control, kwaliteit, contractbeheer, interne controle, informatiebeveiliging en privacy, juridische personeelszaken, communicatie, facilitaire zaken en archief.

3.2 Programma’s

3.2.1 Participatie

Wat willen we bereiken?

Bij de ISD Bollenstreek staat werk voorop. Wie kan werken, moet werken. De ISD Bollenstreek ondersteunt bij het vinden van werk in samenwerking met Provalu, die in opdracht van de ISD Bollenstreek de trajecten uitvoert.
Niet iedereen slaagt erin om werk te vinden. Iemand die geen werk kan vinden en/of niet zelf in zijn levensonderhoud kan voorzien, kan bij ons aankloppen voor hulp. Dit kan een uitkering (PW, IOAW, IOAZ of Bbz) zijn.
Maar belangrijker is de hulp die we bieden om klanten weer aan het werk te helpen. Een primaire taak van de ISD Bollensteek is samen mét de klant ervoor te zorgen dat de klant zelf in zijn/haar levensonderhoud kan voorzien.

Wat gaan we doen?

De ISD zorgt voor een PW uitkering als de klant onvoldoende inkomen heeft om de noodzakelijke kosten van levensonderhoud te betalen. Ook in 2025 verstrekken we uitkeringen aan degenen die daar recht op hebben. Daarbij staat het hanteren van de menselijke maat voorop. We doen dat op een professionele en klantvriendelijke manier met goed opgeleide medewerkers. We zetten ons in om onze klanten zo snel mogelijk uit te laten stromen naar betaald werk.

Indien een klant voldoet aan de voorwaarden, verstrekken we de individuele inkomenstoeslag en de collectieve aanvullende zorgverzekering.

Participatiewet
Onze werkzaamheden op het gebied van uitvoering van de Participatiewet gaan in 2025 door.
We gaan nog meer de nadruk leggen op klanten aan het werk helpen (Arbeidsparticipatie) en ervoor zorgen dat we klanten snel, efficiënt en met respect behandelen, maar dat uitkeringen bij de juiste mensen terecht komen.

Loonkostensubsidie
Loonkostensubsidie is een goed instrument om mensen die niet in staat zijn om zelfstandig het minimumloon te verdienen, aan werk te helpen. Dat doen we door een deel van het salaris te betalen aan de werkgever, ondersteuning en begeleiding op de werkplek te bieden en de werkgever te ontzorgen.

Wet Inburgering
De Wet Inburgering die in 2022 is ingegaan en zal ook in 2025 door de ISD worden uitgevoerd.
We verwachten meer statushouders in 2025, vanwege de naar verwachting hogere taakstelling die gemeenten krijgen.

Inkomensondersteunende voorzieningen
De bijzondere bijstand is een vergoeding voor bijzondere noodzakelijke kosten voor klanten met een laag inkomen en vermogen. Deze ondersteuning bestaat onder andere uit: aanvullende zorgverzekering, budgetbeheer, minimabeleid, individuele inkomenstoeslag en de individuele studietoeslag.

Schulddienstverlening
De kosten voor schulddienstverlening bestaan voornamelijk uit formatie en automatisering. Deze zijn verwerkt in de doorbelaste exploitatiekosten aan het programma Participatie, inclusief Vroegsignalering en schulddienstverlening aan zelfstandig ondernemers.

Wat gaat het kosten?

Tabel 4 Overzicht kosten Participatie

x €	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten			
PW	20.469.420	20.820.250	21.584.100
Loonkostensubsidie	1.759.349	1.900.000	2.706.600
Medisch onderzoek	57.114	40.000	60.700
Tozo	-7.913	-	-
Wet Inburgering	176.379	800.000	800.000
Inkomensondersteunende voorzieningen	2.507.597	2.500.000	2.670.600
Energietoeslag	3.946.500	1.903.500	-
Leefgeld Oekraïne	697.460	830.000	856.600
Totaal lasten	**29.605.906**	**28.793.750**	**28.678.600**
Baten			
Debiteurenontvangsten PW	-342.124	-500.000	-342.100
Debiteurenontvangsten loonkostensubsidie	-29.751	-20.000	-29.800
Debiteurenontvangsten Medisch onderzoek	-813	-	-800
Debiteurenontvangsten Tozo	-46.023	-150.000	-46.000
Debiteurenontvangsten schuldregelingen	-26.514	-50.000	-26.500
Debiteuren ontvangsten inkomensondersteunende voorzieningen	-104.352	-130.000	-104.400
Totaal baten	**-549.575**	**-850.000**	**-549.600**
Exploitatiekosten	**5.288.920**	**5.777.987**	**6.053.400**
Totaal Participatie	**34.345.251**	**33.721.738**	**34.182.400**

Tabel 5 Beleidsindicatoren Participatie

Personen met een bijstandsuitkering	98,21	per 10.000 inwoners

In onderstaande tabel zijn de verwachte budgetten opgenomen, die gebaseerd zijn op het moment van opstellen van het in de begroting verwachte budget 2025 volgens het programma Frontin Buig. Frontin Buig is een wetenschappelijke applicatie waarmee we de uitgaven en klantenaantallen voor de komende jaren kunnen berekenen.
Deze budgetten gelden als basis voor de verdeling van de kosten van het programma Participatie.

Tabel 6 Verwachte budgetten 2025

x €	**BUIG**
Hillegom	4.839.500
Lisse	4.871.100
Noordwijk	10.121.600
Teylingen	7.019.700
Totaal	**26.851.900**

Het Rijk stelt gedurende het lopende jaar het voorlopige BUIG budget bij aan de hand van de ontwikkelingen. In de eerste helft van het jaar publiceert de overheid het nader voorlopig budget en in september van het lopende jaar stelt het Rijk het BUIG-budget definitief vast. Het uiteindelijke budget is afhankelijk van de gerealiseerde prijs en het volume (aantal uitkeringen) in het voorgaande jaar, van een inschatting van de effecten van de conjunctuur en Rijksbeleid in het begrotingsjaar zelf en van een indexering van de gemiddelde prijs. Voor de inschattingen maken we gebruik van het programma Frontin Buig, dat de ISD Bollenstreek samen met de gemeenten heeft aangeschaft.

Tabel 7 Verwacht overschot BUIG

x €	
Verwacht BUIG budget	26.851.900
Begrote kosten ten laste van BUIG budget *	-23.918.800
Verwacht overschot	**2.933.100**

*) Bestaande uit: PW en LKS

De verwachte aantallen uitkeringsgerechtigden in 2025 zijn per gemeente gebaseerd op historische aantallen en de verwachte stijging van de aantallen volgens het programma Frontin Buig.

De ISD Bollenstreek ontvangt van de gemeenten als voorschot het bedrag van de verwachte uitgaven. De praktijk leert dat de budgetten regelmatig wijzigen. In de loop van 2024 maakt de overheid het definitieve budget bekend.

Tabel 8 Verwachte aantallen klanten uitkeringen

Gemeente	**2023**	**2024**	**2025**
Hillegom	251	235	228
Lisse	228	235	220
Noordwijk	469	469	427
Teylingen	312	336	292
Totaal	**1.260**	**1.275**	**1.167**

De aantallen voor 2023 zijn afkomstig uit de jaarrekening 2023. De verwachte aantallen 2024 en 2025 zijn gebaseerd op de prognose van het programma Frontin Buig.

Loonkostensubsidie (LKS)
De verwachting is dat de verstrekte loonkostensubsidie in 2025 aanzienlijk hoger is. Dit is een goede ontwikkeling.

Medisch onderzoek
Deze kosten bestaan uit medische keuringen. Op basis van de realisatie in 2023 wordt dit bedrag in de begroting ingeschat op € 60.700.

Wet Inburgering
Vanaf 1 januari 2022 ondersteunen gemeenten en de ISD Bollenstreek mensen die inburgeringsplichtig zijn. Het doel is inburgeringsplichtigen zo snel mogelijk in de samenleving te laten participeren, integreren en activeren met als bijkomend einddoel hen economisch zelfstandig te laten zijn.

Inkomensondersteunende voorzieningen
De verwachting voor 2025 is dat de inkomensondersteunende voorzieningen, zoals de individuele inkomenstoeslag en de collectieve aanvullende zorgverzekering, beperkt stijgen.

Debiteurenontvangsten
Bij de begroting hebben we de verwachting ingeschat op basis van de realisatie in 2023.

3.2.2 Zorg

Wat willen we bereiken?
De ISD Bollenstreek wil ervoor zorgen dat iedere bewoner van de Bollenstreek de voorziening krijgt waar hij of zij recht op heeft. Dat is mogelijk als blijkt dat de ondersteuning niet geboden kan worden vanuit de eigen kracht, het sociale netwerk of voorliggende voorzieningen. Dat willen we snel en efficiënt doen. Het is een continu proces om de doorlooptijden verder naar beneden te krijgen, de administratieve rompslomp te beperken en de klantvriendelijkheid verder te vergroten. Het is onze ambitie om ook bij dit programma onze klanten zo goed mogelijk van dienst te zijn. Ook hier geldt dat maatwerk en de menselijke maat voorop staat.

Wat gaan we doen?
De ISD Bollenstreek voert op het gebied van Zorg een aantal regelingen uit zoals hulp bij het huishouden, begeleiding, maatschappelijke zorg (Beschermd Thuis, Beschermd Wonen light, Beschermd wonen, en Maatschappelijke Opvang), rolstoelen, collectief vervoer, vervoersvoorzieningen en woonvoorzieningen.
Onder wonen met ondersteuning vallen Beschermd Thuis, Beschermd Wonen light en Beschermd wonen.

Voor de Wmo voorzieningen geldt dat het open einderegelingen zijn. De begroting wordt opgesteld aan de hand van ervaringscijfers en verwachte ontwikkelingen. Ondanks dat dit zorgvuldig plaatsvindt, is het mogelijk dat er veel meer of veel minder van een voorziening gebruik gemaakt wordt. De ISD zal de gemeenten bij afwijkingen van de begroting zo snel mogelijk informeren over de financiële gevolgen.
We hebben geen directe invloed op het aantal aanvragen. De enige manier om de hoogte van de uitgaven te sturen is aanpassing van het beleid waaronder voorzieningen worden verstrekt. Dat is per definitie een actie achteraf. Hierdoor kunnen de uitgaven in enig jaar (explosief) stijgen of dalen.

PGB Jeugd
De ISD Bollenstreek is verantwoordelijk voor de administratieve taken van PGB Jeugd. De ISD Bollenstreek kent twee programma's: Participatie en Zorg. Verstrekkingen aan Jeugd past het beste bij Zorg en is daarom in de voorliggende begroting hieronder gerubriceerd.

Wat gaat het kosten?

Tabel 9 Overzicht kosten Zorg

x € Zorg - totaal	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten			
Wmo - Hbh ZIN	10.261.395	10.836.100	11.625.600
Wmo - Hbh PGB	324.733	385.211	367.900
Wmo - begeleiding ZIN	10.741.837	11.071.750	11.663.100
Wmo - begeleiding PGB	775.439	904.270	842.000
Wmo - rolstoelen	796.800	803.554	865.200
Wmo - collectief vervoer	872.203	915.814	961.600
Wmo - overige vervoersvoorzieningen	1.331.785	1.496.066	1.446.000
Wmo - woonvoorzieningen	979.061	1.515.751	1.063.000
Wmo - meerkosten	20.771	-	22.600
Wmo - advieskosten GPK	89.704	93.472	97.400
Wmo - medisch onderzoek	23.644	31.471	25.700
Subtotaal lasten	**26.217.373**	**28.053.459**	**28.980.100**
Maatschappelijke zorg			
Beschermd wonen	2.830.218	3.203.000	3.358.000
Maatschappelijke opvang	126.130	151.000	159.000
Jeugd			
PGB jeugd	2.570.404	2.867.363	2.737.500
Totaal lasten	**31.744.124**	**34.274.822**	**35.234.600**
Baten			
Wmo - eigen bijdrage	-833.445	-844.801	-903.500
Debiteurenontvangsten	-	1.012	-
Totaal baten	**-833.445**	**-843.789**	**-903.500**
Exploitatiekosten	2.155.661	2.632.800	2.644.900
Totaal Zorg	**33.066.341**	**36.063.833**	**36.976.000**

Tabel 10 Beleidsindicatoren Zorg

Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	684,79	per 10.000 inwoners

Uitgangspunten per voorziening

De kosten van de zorgvoorzieningen komen volledig ten laste van de gemeenten waarvoor de voorziening is verstrekt.

De begrote bedragen zijn berekend in lijn met het ingezette beleid. Er is gerekend met verschillende prijsindexaties en een toename van het gebruik door vergrijzing van 1%-1,5% per jaar ten opzichte van de realisatie 2023.

Hulp bij het huishouden
Bij het opstellen van de begroting is nog geen rekening gehouden met de financiële consequenties van de aanbesteding. De verwachting is dat de prijs aanzienlijk zal stijgen. Bij deze begroting is gerekend met een prijsindexatie van 4,94% per jaar en de toename van het aantal klanten is ingeschat op 1,5% per jaar gebaseerd op de stijging van de afgelopen jaren.

Begeleiding
De begroting is gebaseerd op de realisatie 2023 met daarbij verwerkt een verwachte prijsindex van 3,2% per jaar. In gebruik verwachten we een toename van 1% per jaar als gevolg van demografische ontwikkelingen.

Rolstoelen, vervoersvoorzieningen en woonvoorzieningen
De begroting 2025 is gebaseerd op de realisatie 2023 met daarbij verwerkt een prijsindexatie van 3,2% per jaar. In gebruik verwachten we een toename van 1% per jaar in verband met vergrijzing.

Collectief vervoer
Bij collectief vervoer is de NEA-index van toepassing. Dit is een kostenontwikkelingstool die inzicht biedt in de laatste gemiddelde kostenontwikkelingen voor het taxivervoer. In de begroting is gerekend met een NEA-index van 4% per jaar en een toename in gebruik van 1% per jaar in verband met vergrijzing.

Maatschappelijke Zorg (Beschermd wonen en Maatschappelijke opvang)
Vanaf 2023 hoort Beschermd Wonen en Maatschappelijke opvang bij de reguliere taken van de ISD. In Wmo-verordening van de gemeenten staat de term Wonen met ondersteuning. Hieronder vallen Beschermd Thuis, Beschermd wonen light en Beschermd Wonen) De begroting is gebaseerd op de realisatie van 2023 met daarbij verwerkt een verwachte prijsindex van 4,8% voor 2024 en 2025.

Jeugd
De verwachte kosten zijn gebaseerd op de realisatie 2023 met een prijsindex van 3,2% per jaar.

Eigen bijdrage
In de begroting 2025 is gerekend met een verhoging van de eigen bijdrage van 8,4% ten opzichte van 2023.

3.2.3 Overhead

Tabel 11 Overzicht kosten overhead

x €	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Salariskosten ISD	7.769.416	9.263.337	9.890.600
Personeelsvergoedingen ISD	101.972	85.214	108.600
Overige personeelskosten	289.167	250.000	308.000
Huur kantoorpand	454.234	434.564	490.000
Automatisering	477.641	510.000	508.700
Reclame- en promotiekosten	33.827	16.863	36.000
Vakliteratuur	2.090	3.797	2.200
Huisvestingskosten	77.125	70.988	82.100
Kantoorkosten	249.014	229.168	265.200
Accountantskosten	61.800	51.940	65.800
Advieskosten	64.147	86.259	68.300
Inhuur en uitzendkrachten	398.072	297.151	269.000
Uitbestedingen HLT	385.732	335.269	410.800
Uitvoeringskosten	78.200	55.941	83.300
Algemene kosten	94.003	87.803	100.100
Bank- en Rentekosten	-201.665	-100.000	-100.000
Afschrijving kantoormeubilair	20.289	30.000	30.000
Uitvoeringskosten Tozo	200.000	25.000	
Uitvoeringskosten energietoeslag	115.067	28.933	-
Uitvoeringskosten leefgeld Oekraïne	38.500	41.500	-
Uitvoeringskosten Maatschappelijke Zorg	-	150.000	-
Kosten saneringskredieten	10.000	10.000	10.000
Incidentele baten en lasten	-	-	-
Subtotaal	**10.718.632**	**11.963.727**	**12.628.700**
Toerekening Participatie	-5.288.920	-5.777.987	-6.053.400
Toerekening Zorg	-2.155.661	-2.632.800	-2.644.900
Overhead	**3.274.050**	**3.552.940**	**3.930.400**

Tabel 12 Beleidsindicatoren

Formatie	0,87	fte per 1.000 inwoners
Bezetting	0,87	fte per 1.000 inwoners
Apparaatskosten	95,78	per inwoner
Externe inhuur	2,54	% van de totale loonkosten
Overhead	5,23	% van de totale lasten

In de begroting 2024 zijn op basis van de BBV voorschriften alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces, toegerekend tot de overhead.

Salariskosten
De salariskosten zijn gebaseerd op de begrote formatie vermenigvuldigd met 95 % van de maximale salarissen uit de betreffende schaal. Hierbij is rekening gehouden met een indexatie op de salariskosten van 5,2% ten opzichte van 2024 conform de Financiële kaderstelling gemeenschappelijke regelingen (FKGR).

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT):
Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Hierin is bepaald dat topfunctionarissen niet meer mogen verdienen dan het wettelijk maximum: de WNT-norm. Jaarlijks wordt dit bedrag vastgesteld in een ministeriële regeling.

Personeelsvergoedingen ISD
Deze post bestaat onder andere uit de reis- en verblijfskosten en kosten woon-werkverkeer. De begroting ligt in lijn met de realisatie 2023.

Overige personeelskosten
De kosten omvatten opleiding, vorming en training, werving en selectie van personeel, arbozorg, kosten ondernemingsraad, personeelsvereniging, teambuilding, kerstpakketten, etc.

Huur kantoorpand
Betreft de huur van het gebouw aan de Hobahostraat 92.

Automatisering
De post automatisering bestaat uit de kosten van hard- en software, licenties en ondersteuning.
De ISD Bollenstreek maakt onder andere gebruik van de volgende softwarepakketten Suite (Sociaal Domein), Zorgned (Wmo), Oracle (database), Allegro (schulddienstverlening), Inforing (Vroeg Eropaf): Exact Online (financiële administratie) en voor de kantoorautomatisering Microsoft Office.

Reclame- en promotiekosten
Onder deze post worden de socials (Facebook/LinkedIn) en de campagnes voor nieuw personeel geboekt en ook de kosten van drukwerk, legitimatiepasjes en visitekaartjes. Met name het gebruik van personeelscampagnes is toegenomen. Ook de kosten van drukwerk zijn fors gestegen.

Vakliteratuur
Onder deze post staan de kosten van vakliteratuur en lidmaatschap Stimulansz, diverse wetboeken, handboeken, dag- en weekbladen en boeken en tijdschriften.

Huisvestingskosten
Dit betreft de kosten van schoonmaken en onderhoud.

Kantoorkosten
Onder de post kantoorkosten vallen de kosten van koffie, telefonie, porti en de multifunctionals (kopieerapparaten).

Accountantskosten
De kosten voor de controledoor de accountant.

Advieskosten
Hierin zijn opgenomen verwachte advieskosten voor o.a. aanbestedingen.

Inhuur en uitzendkrachten
Hierin zijn opgenomen verwachte kosten voor inhuur personeel. De begroting 2025 is tijdelijk opgehoogd om ruimte te creëren voor de inhuur van uitzendkrachten om de achterstanden van de aanvragen weg te werken.

Uitbestedingen HLT
De ISD maakt gebruik van de diensten van HLT Samen op het gebied van automatisering en personeelsadministratie.

Uitvoeringskosten
Dit betreft de uitgaven voor de administratieve afwikkeling van ondernemers voordat ze in de Schulddienstverlening kunnen, kosten van Humanitas en de kosten voor archieftoezicht door de gemeente Leiden.

Algemene kosten
Hierin is opgenomen presentiegelden commissie bezwaar & beroep en de cliëntenraad, proceskosten, schikkingsbedragen, opvragen van voertuiginformatie, contributies, verzekeringen en diverse kleine kosten.

Bank- en Rentekosten
Alle door de banken in rekening gebrachte kosten en betaalde/ontvangen rente.

Afschrijving kantoormeubilair
Afschrijvingskosten op het kantoormeubilair.

Uitvoeringskosten Tozo
De kosten automatisering en inhuurkrachten met betrekking tot de regeling Tozo, met name de terugvordering van de bedrijfskredieten. Deze kosten worden toegerekend aan het programma Participatie

Uitvoeringskosten energietoeslag
De doorberekening van de uitvoeringskosten met betrekking tot de energietoeslag betreft de kosten die gemaakt worden voor automatisering en extra personele inzet. Deze kosten worden vervolgens toegerekend aan het programma Participatie.

Uitvoeringskosten leefgeld Oekraïne
De doorberekening van de uitvoeringskosten met betrekking tot het leefgeld Oekraïne betreft de kosten die worden gemaakt voor automatisering en extra personele inzet. Deze kosten worden vervolgens toegerekend aan het programma Participatie.

Uitvoeringskosten Maatschappelijke Zorg
De doorberekening van de uitvoeringskosten met betrekking tot het Maatschappelijke Zorg (beschermd wonen en maatschappelijke opvang) betreft de kosten die gemaakt worden voor automatisering personele inzet. Deze kosten worden vervolgens toegerekend aan het programma Zorg.

Kosten saneringskredieten
Kredietbanken verstrekken leningen om schulden af te lossen: saneringskredieten. De aanvraag daarvan verloopt via de schulddienstverlening. Sociale kredieten zijn rentedragend.

Incidentele baten en lasten
Onvoorziene en niet toe te rekenen baten en lasten. Ook verrekeningen uit voorgaande dienstjaren vallen hieronder.

3.3 Algemene dekkingsmiddelen

De middelen die de ISD ontvangt vanuit de deelnemende gemeenten zijn opgenomen in het programma Algemene dekkingsmiddelen.

Tabel 13 Algemene dekkingsmiddelen

x €	
Hillegom	13.261.400
Lisse	14.946.600
Noordwijk	27.361.700
Teylingen	19.519.100
Totaal	**75.088.800**

Tabel 14 Structureel begrotingssaldo

x €	2025	2026	2027	2028
Saldo van baten en lasten	-	-	-	-
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-
Begrotingssaldo na bestemming	-	-	-	-
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	-	-	-	-
Structureel begrotingssaldo	-	-	-	-

Bovenstaande tabel is een verplichting vanuit het BBV.
Het structureel begrotingssaldo van de ISD Bollenstreek is nihil. Alle kosten worden gedekt vanuit de bijdrage van de deelnemende gemeenten. Tekorten of overschotten op onze uitgaven ten opzichte van het Rijksbudget, komen tot uitdrukking in de begroting van de gemeenten.

3.4 Vennootschapsbelasting

De Wet modernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen is ingegaan per 1 januari 2016. Dit wetsvoorstel beoogt de vennootschapsbelasting (Vpb) zodanig aan te passen dat overheidsondernemingen die economische activiteiten ontplooien op een markt waarop ook niet-overheidsondernemingen (private ondernemingen) actief zijn, op dezelfde wijze aan de heffing van vennootschapsbelasting worden onderworpen als die private ondernemingen. De ISD voldoet niet aan alle 3 gestelde criteria en is daarom niet Vpb-plichtig.

3.5 Onvoorzien

Er komen geen incidentele baten en lasten voor in de begroting 2025.

4 Paragrafen

4.1 Lokale heffingen

De ISD kent geen lokale heffingen.

4.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De ISD heeft geen eigen vermogen. De deelnemende gemeenten hebben bij de oprichting besloten dat de ISD geen reserves vormt. Eventuele financiële tegenvallers zijn voor rekening en risico van de deelnemende gemeenten. Met de steeds groeiende financiële stromen binnen de ISD gaan deze risico's en vooral de beperking daarvan, een steeds grotere rol spelen. Deze groei wordt veroorzaakt door het toenemende takenpakket van de ISD en wijzigingen in de budgettering.

Risico
De ISD heeft te maken met onzekerheden en risico's. Een aantal daarvan is nagenoeg uit te sluiten, te beheersen of te beperken door tijdig maatregelen te nemen, verzekeringen af te sluiten en alert te zijn op veranderingen. Andere risico's kan de ISD overdragen, bijvoorbeeld op de gemeenten. Soms moeten we accepteren dat er risico's zijn, waar we niet veel aan kunnen doen.
De gemeenten staan garant voor alle tekorten bij de ISD en in die zin lopen zij dan ook de risico's. De ISD heeft in kaart gebracht welke risico's de gemeenten dan wel de ISD lopen.

Er is onderscheid gemaakt in algemene risico's (risico's die in elk bedrijf aanwezig zijn) en specifieke risico's (risico's specifiek voor een ISD of een sociale dienst).

De kans en het effect van een gebeurtenis zijn uitgedrukt in een cijfer oplopend van 1 tot en met 25. Dit cijfer is het gevolg van het vermenigvuldigen van de kans x effect.

Waarbij een hele kleine kans staat voor getalwaarde 1 en een grote kans voor getalwaarde 5.
Waarbij geringe schade staat voor getalwaarde 1 en fatale schade voor getalwaarde 5.

Risico = kans x effect

Risicoprofiel
De belangrijkste risico's zijn:

Tabel 15 Algemene risico's

Gebeurtenis	Kans x effect = risico	Financiële gevolgen	maatregel
Brand of andere calamiteit waardoor de inventaris verloren gaat en de voortgang van het werk niet meer mogelijk is	1 x 1 = 1	schade oplopend tot maximaal € 1.204.000 (dit is de aanschafwaarde van de vaste activa per 31-12-2023). Huur ander pand € 99.000	De financiële risico's van brand zijn gedekt door de verzekering.
Fraude/ integriteitsschendingen	2 x 2 = 4	PM (is afhankelijk van omvang fraude, dit is niet bij benadering aan te geven)	Dagelijks worden betalingen zowel aan klanten als crediteuren gecontroleerd op bankrekeningnummer. Daarnaast worden dagelijks de betalingen steekproefsgewijs gecontroleerd.
Vermindering van taken ISD, bijvoorbeeld Wmo/opheffen ISD/uittreden gemeenten	1 x 3 = 3	WW-verplichtingen + bovenwettelijke uitkering 50 fte's (Wmo) € 5.986.000 tot € 16.981.000 bij opheffing ISD Schaalnadelen: PM	Afsluiten tijdelijke arbeidscontracten. Overgang ISD personeel naar gemeenten/andere organisaties die taken overnemen. Begeleiding bij van werk naar werktrajecten.
Automatisering, gegevens weg als gevolg van calamiteit bij bijv. HLT Samen (bijv. brand)	1 x 4 = 4	Inhuur extra fte's om gegevens opnieuw in te brengen en betalingen te verzorgen € 253.000	De ISD maakt dagelijks een back-up van alle bestanden zowel van de uitkeringsbestanden als van de boekhouding. In geval van calamiteiten (brand e.d.) kan de ISD deze bestanden gebruiken om elders te verwerken. We kunnen altijd zorgdragen voor de betaling van de uitkeringen (binnen enkele dagen).

Tabel 16 Specifieke risico's

Gebeurtenis	Kans x effect = risico		maatregel
Bijstand: Toename klanten als gevolg economische crisis/minder participatiegelden/ Achterblijven uitstroom via SPW	5 x 2 = 10	50 klanten extra x gemiddeld € 14.800 = € 740.000 per jaar	Poortwachter functie, handhaven, re-integratie-activiteiten. Aanvragen vangnetuitkering. Tekorten gedekt door gemeenten*
Toename beroep op bijzondere bijstand	4 x 1 = 4	10 % toename = € 248.000	Beleid wijzigen (veel van wat de ISD verstrekt is bovenwettelijk) / begrotingswijziging indienen bij gemeenten.
Verlaging van de eigen bijdrage door het Rijk	4 x 2 = 8	Sterk verlaagd eigen bijdrage en 5 % toename Hbh en vervoer-voorzieningen € 158.000	Als het Rijk de eigen bijdrage sterk verlaagd heeft dat twee gevolgen: 1. Verminderde inkomsten uit eigen bijdrage; 2. Een sterke aanzuigende werking op de voorzieningen, waardoor we veel meer uitgaven hebben.
Toename beroep op individuele voorzieningen ingevolge de Wmo	4 x 2 = 8	10 % toename = € 2.417.000	Beleid wijzigen (kiezen voor wettelijk minimale variant, meer algemene voorzieningen, zoals scootmobielpool), begrotingswijziging indienen bij gemeenten.
Wettelijke mogelijkheid tot 5 jaar uitnutting PGB	1 x 1 = 1	Niet benutte PGB's 5 jaar = € 3.700.000	Restant budget PGB is nog 5 jaar recht op uitbetaling
Incident met Informatiebeveiliging	4 x 3 = 12	PM	Het risico bij informatiebeveiliging brengen we omlaag door diverse audits te laten uitvoeren. De gevolgen zijn moeilijk in geld uit te drukken.
Nieuwe aanbesteding (hulpmiddelen, begeleiding, Hbh en collectief vervoer)	1 x 1 = 1	Aanbestedingen kunnen leiden tot hogere prijzen = € 1.557.000	

Weerstandsvermogen
Op grond van voorgaande inventarisatie van de risico's en rekening houdend met de risicofactor is de berekening van het weerstandsvermogen als volgt;

Tabel 17 berekening weerstandsvermogen

x € Risico	Factor	Schadebedrag	Weerstands-vermogen
1. Brand	1/25	1.303.000	52.120
2. Fraude	4/25	p.m.	-
3a. Vermindering taken	3/25	5.986.000	
3b. Opheffing ISD	3/25	16.981.000	2.756.040
4. Automatisering	4/25	253.000	40.480
5. toename bijstand	10/25	740.000	296.000
6. toename bijz.bijstand	4/25	248.000	39.680
7. verlaging eigen bijdrage	8/25	158.000	50.560
8. toename Wmo	8/25	2.417.000	773.440
9. 5 jaarsrisico PGB	1/25	3.700.000	148.000
10. informatiebeveiliging	12/25	p.m.	-
11. nieuwe aanbesteding	1/25	1.557.000	62.280
Totaal			**4.218.600**

Tabel 18 verdeling weerstandsvermogen naar gemeente

x € Gemeente	%	Bedrag
Hillegom	18,63	785.925
Lisse	19,97	842.454
Noordwijk	35,23	1.486.213
Teylingen	26,17	1.104.008
Totaal		**4.218.600**

Conclusie:
De deelnemende gemeenten aan de ISD Bollenstreek moeten rekening houden met een weerstandsvermogen dat nodig is om de financiële risico's van de ISD Bollenstreek af te dekken, zoals in bovenstaande tabel is vermeld.

Tabel 19 Verloop kengetallen

	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Netto schuldquote	0,17%	0,17%	0,17%	0,17%	0,17%	0,17%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	0,17%	0,17%	0,17%	0,17%	0,17%	0,17%
Solvabiliteitsratio	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Structurele exploitatieruimte	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Netto schuldquote
De netto schuldquote zijn alle schulden en overlopende passiva minus de vlottende activa in verhouding tot de totale baten voor mutaties reserves. Dit kengetal is laag bij de ISD Bollenstreek omdat er geen vaste schulden zijn.

Solvabiliteitsratio
Het solvabiliteitsratio geeft de verhouding tussen het eigen vermogen en het balanstotaal weer. De ISD Bollenstreek heeft geen eigen vermogen, daardoor is het solvabiliteitsratio nul.

Structurele exploitatieruimte
Is laag omdat de structurele lasten gedekt worden door de structurele baten. Alleen de incidentele baten/lasten hebben bij de ISD Bollenstreek invloed op dit kengetal.

Grondexploitatie
Is niet van toepassing.

Belastingcapaciteit
Is niet van toepassing omdat de ISD Bollenstreek geen heffing kent.

4.3 Onderhoud kapitaalgoederen

De ISD heeft geen kapitaalgoederen. De investeringen in software, hardware en inventaris zijn bij de oprichting van de ISD rechtstreeks door de deelnemende gemeenten gefinancierd. De investeringen in verband met de inrichting van het kantoorgebouw worden geactiveerd en afgeschreven over een periode van 10 jaar (de duur van het huurcontract). Hetzelfde geldt voor de investering in automatisering, zij het dat de afschrijvingsperiode daarbij drie jaar bedraagt. Er worden voor deze vaste activa geen kostenegalisatievoorzieningen voor grootonderhoud getroffen. De onderhoudskosten worden derhalve jaarlijks begroot en verantwoord.

4.4 Financiering

De ISD rekent per jaar volledig af met de deelnemende gemeenten. Dat betekent dat we geen eigen vermogen hebben en dus volledig afhankelijk zijn van de bevoorschotting door de gemeenten. Vanaf 2007 gaan de Rijksbijdragen rechtstreeks naar de gemeenten, waardoor we geen andere externe financiers hebben dan de gemeenten.

Kasgeldlimiet
Het Rijk heeft in 2000 regels gesteld aan hoe gemeenten en provincies hun geld en kapitaal beheren. Dit staat in de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido).
In de wet Fido is geregeld dat overheden de toezichthouders informeren over de kasgeldlimiet. Het gaat bij de kasgeldlimiet om het beperken van renterisico's op de korte schuld. Korte schuld is bedoeld voor het financieren van lopende uitgaven. De kasgeldlimiet is gekoppeld aan het begrotingstotaal, dat wil zeggen de totale lasten van de begroting, inclusief tegelijkertijd met de begroting vastgestelde begrotingswijzigingen.

Schatkistbankieren
De Eerste Kamer heeft op 10 december 2013 ingestemd met het wetsvoorstel verplicht schatkistbankieren. Dat betekent dat het verplicht schatkistbankieren voor decentrale overheden op 16 december 2013 van start is gegaan.

Het drempelbedrag is bepaald op 2% van de begroting met een minimumbedrag van € 1.000.000. Begroting 2025 is € 75.088.800 en 2% is € 1.501.776.

Voor de ISD Bollenstreek betekent schatkistbankieren dat wij onze overtollige middelen (alles > € 1.501.776) aanhouden in de schatkist bij het ministerie van Financiën. Dit houdt in dat wij ons geld niet langer bij banken buiten de schatkist mogen aanhouden. Onze (verplichte) deelname aan schatkistbankieren draagt bij aan een lagere EMU-schuld.

Renterisiconorm
De renterisiconorm is een wettelijke norm die betrekking heeft op de vaste schuld van de gemeente. Vaste schuld ontstaat wanneer leningen worden afgesloten met een rente typische looptijd van 1 jaar of langer. De norm geeft het bedrag aan waarover de gemeente zich per begrotingsjaar maximaal mag bloot stellen aan renterisico. Voor gemeenschappelijke regelingen bedraagt de renterisiconorm 20% van het begrotingstotaal. De renterisiconorm als bedoeld in de Wet Fido wordt niet overschreden.

De ISD Bollenstreek kent geen renterisico. De reden hiervan is dat we geen leningen hebben afgesloten.

Liquiditeitsplanning en financieringsbehoefte
De ISD heeft geen eigen vermogen. De deelnemende gemeenten hebben bij de oprichting besloten dat de ISD geen reserves vormt. Ieder jaar wordt er volledig afgerekend. De deelnemende gemeenten betalen maandelijks 1/12 van de begroting als voorschot. Hiermee kan de ISD Bollenstreek in de financieringsbehoefte voorzien.

Rentevisie
Rentevisie is de toekomstverwachting over de renteontwikkeling. De ISD heeft geen rentedragende leningen en is derhalve geen rente verschuldigd. De renteontwikkeling heeft op dan ook geen invloed op de financiële positie van de ISD.

Rentekosten/-opbrengsten
De rentekosten/-opbrengsten bij de ISD bestaan uit de rente die banken in rekening brengen of uitbetalen.

4.5 Bedrijfsvoering

Rechtmatigheid
Het Dagelijks Bestuur legt via de jaarrekening een rechtmatigheidsverantwoording af. De externe accountant geeft controleverklaring af met een oordeel inzake de getrouwheid van de jaarrekening. Deze rechtmatigheidsverantwoording betreft de rechtmatige uitvoering van de taken en omvat het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium bij de desbetreffende financiële beheershandelingen en transacties. De grens is door het algemeen bestuur vastgesteld en bedraagt 3,0% van de totale lasten.

4.6 Verbonden partijen
De ISD is niet verbonden aan andere partijen.

4.7 Grondbeleid
De ISD heeft geen grond en derhalve ook geen grondbeleid.

4.8 Wet open overheid (Woo)
Sinds 2022 is de Wet openbaarheid bestuur (Wob) vervangen door de Wet open overheid (Woo). Deze wet geldt voor alle overheidsorganen en is erop gericht dat overheidsinformatie openbaar is en openbaar wordt gemaakt

5 Financiële begroting

5.1 Overzicht van baten en lasten

Tabel 20 Baten en lasten

Programma's	Baten	Lasten	Saldo
Participatie	-549.600	34.732.000	34.182.400
Zorg	-903.500	37.879.500	36.976.000
Overhead	-	3.930.400	3.930.400
Totaal			75.088.800
Overzicht algemene dekkingsmiddelen			
Bijdragen gemeenten			-75.088.800
Geraamde resultaat / structureel begrotingssaldo			**-**

5.1.1 Toelichting op het overzicht van baten en lasten

De financiële begroting is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft.

5.2 Algemene grondslagen voor het opstellen van de begroting

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts opgenomen voor zover zij zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegekend aan het boekjaar waarop zij betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende verlofaanspraken en dergelijke.

De Wet modernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen welke is ingegaan per 1 januari 2016. Dit wetsvoorstel beoogt de vennootschapsbelasting (Vpb) zodanig aan te passen dat overheidsondernemingen die economische activiteiten ontplooien op een markt waarop ook niet-overheidsondernemingen (private ondernemingen) actief zijn, op dezelfde wijze aan de heffing van vennootschapsbelasting worden onderworpen als die private ondernemingen. De ISD voldoet niet aan alle 3 gestelde criteria en is daarom niet VPB plichtig.

5.3 Uiteenzetting van de financiële positie

Sinds Nederland deel uitmaakt van de Economische en Monetaire Unie (EMU) worden voor de staatschuld en het begrotingssaldo de definities gebruikt die binnen de gehele EMU hetzelfde zijn. Er wordt nu gesproken over EMU-schuld en EMU-saldo.

Het EMU-saldo is het gemiddelde saldo van de inkomsten en uitgaven van alle deelnemende landen. Het saldo geldt als norm waaraan de begroting en rekening van deelnemende landen worden getoetst. Op basis van de wet Financiering Decentrale Overheden (Fido) heeft het Rijk mogelijkheden in te grijpen bij een dreigende overschrijding van het EMU-saldo voor zover dit wordt veroorzaakt door een ongewenste ontwikkeling van het EMU-saldo van de lokale overheid.

Het EMU-saldo wordt berekend op kasbasis, dus de feitelijke geldstromen die in een jaar hebben plaatsgevonden. Terwijl de gemeenschappelijke regeling volgens het BBV met het baten- en lastenstelsel werkt. EMU-saldo is een verplichting en het cijfer zegt niets over het resultaat, omdat het een absoluut getal is.

Tabel 21 EMU saldo

x € 1.000	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
Omschrijving	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Exploitatiesaldo **vóór** toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	-	-	-	-	-	-
Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	81	81	81	20	20	20
Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie minus de vrijval van de voorzieningen ten bate van de exploitatie	-	-	-	-	-	-
Investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	-	110	-	-	-	-
Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen	-	-	-	-	-	-
Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa:						
Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa	-	-	-	-	-	-
Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	-	-	-	-	-	-
Baten bouwgrondexploitatie:						
Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord	-	-	-	-	-	-
Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen	-	-	-	-	-	-
Lasten ivm transacties met derden, die niet via de exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	-	-	-	-	-	-
Berekend EMU-saldo	**81**	**191**	**81**	**20**	**20**	**20**

In 2024 worden investeringen verwacht ten aanzien van beeldschermen, laptops en mobiele telefoons.

Tabel 22 Geprognotiseerde balans

Geprognotiseerde balans per 31 x € 1.000	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
ACTIVA						
Vaste Activa						
Materiele vaste activa						
- investeringen met een economisch nut	122	151	70	50	30	10
Totaal vaste activa	122	151	70	50	30	10
Vlottende activa						
Uitzettingen met een rentetypische						
- vorderingen openbare lichamen	-	-	-	-	-	-
- overige vorderingen	-	-	-	-	-	-
Liquide middelen	-	-	-	-	-	-
Overlopende activa	-	-	-	-	-	-
Totaal vlottende activa	-	-	-	-	-	-
Totaal-generaal	**122**	**151**	**70**	**50**	**30**	**10**
PASSIVA						
Vlottende passiva						
Netto vlottende						
- schulden openbare lichamen						
- overige schulden	122	151	70	50	30	10
Totaal vlottende passiva	122	151	70	50	30	10
Totaal-generaal	**122**	**151**	**70**	**50**	**30**	**10**

5.4 Overzicht van de geraamde baten en lasten per taakveld

Tabel 23 Geraamde baten en lasten totaal

x € 1.000		Totaal	
Hoofdtaakveld	**Taakveld**	**Lasten**	**Baten**
Bestuur en ondersteuning	0.4 Overhead	3.930	-
Sociaal Domein	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	1.994	-
	6.3 Inkomensregelingen	32.726	-550
	6.5 Arbeidsparticipatie	12	-
	6.6 Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	4.663	-
	6.71a Hulp bij het huishouden (Wmo)	12.899	-904
	6.71b Begeleiding (Wmo)	9.684	-
	6.71c Dagbesteding (Wmo)	3.766	-
	6.71d Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	157	-
	6.72a Jeugdhulp begeleiding	2.120	-
	6.72c Jeugdhulp dagbesteding	824	-
	6.81a Beschermd wonen (Wmo)	3.597	-
	6.81b Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	170	-
TOTAAL		**76.542**	**-1.453**

Tabel 24 Geraamde baten en lasten gemeente Hillegom en Lisse

x € 1.000		Hillegom		Lisse	
Hoofdtaakveld	**Taakveld**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**
Bestuur en ondersteuning	0.4 Overhead	732	-	785	-
Sociaal Domein	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	398	-	475	-
	6.3 Inkomensregelingen	5.932	-100	6.040	-102
	6.5 Arbeidsparticipatie	2	-	2	-
	6.6 Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	785	-	867	-
	6.71a Hulp bij het huishouden (Wmo)	2.322	-169	2.765	-187
	6.71b Begeleiding (Wmo)	1.778	-	2.169	-
	6.71c Dagbesteding (Wmo)	692	-	844	-
	6.71d Overige maatwerkarrangementen (Wmo))	26	-	26	-
	6.72a Jeugdhulp begeleiding	479	-	447	-
	6.72c Jeugdhulp dagbesteding	186	-	174	-
	6.81a Beschermd wonen (Wmo)	179	-	627	-
	6.81b Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	19	-	14	-
TOTAAL		**13.530**	**-269**	**15.235**	**-289**

Tabel 25 Geraamde baten en lasten gemeente Noordwijk en Teylingen

x € 1.000		Noordwijk		Teylingen	
Hoofdtaakveld	**Taakveld**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**
Bestuur en ondersteuning	0.4 Overhead	1.385	-	1.029	-
Sociaal Domein	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	659	-	463	-
	6.3 Inkomensregelingen	12.199	-204	8.554	-144
	6.5 Arbeidsparticipatie	4	-	3	-
	6.6 Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	1.937	-	1.074	-
	6.71a Hulp bij het huishouden (Wmo)	4.582	-313	3.229	-234
	6.71b Begeleiding (Wmo)	2.762	-	2.974	-
	6.71c Dagbesteding (Wmo)	1.074	-	1.156	-
	6.71d Overige maatwerkarrangementen (Wmo))	60	-	46	-
	6.72a Jeugdhulp begeleiding	670	-	524	-
	6.72c Jeugdhulp dagbesteding	260	-	204	-
	6.81a Beschermd wonen (Wmo)	2.214	-	577	-
	6.81b Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	72	-	64	-
TOTAAL		**27.879**	**-518**	**19.897**	**-378**

6 Meerjarenraming

Tabel 26 Overzicht van meerjarenbegroting 2026-2028

	2026	2027	2028
Lasten			
Salariskosten ISD	10.296.100	10.718.200	11.157.600
Personeelsvergoedingen ISD	111.200	113.800	116.400
Overige personeelskosten	315.400	322.700	330.100
Huur kantoorpand	501.800	513.300	525.100
Automatisering	520.900	532.900	545.200
Reclame- en promotiekosten	36.900	37.700	38.600
Vakliteratuur	2.300	2.400	2.500
Huisvestingskosten	84.100	86.000	88.000
Kantoorkosten	271.600	277.800	284.200
Accountantskosten	67.400	69.000	70.600
Advieskosten	69.900	71.500	73.100
Inhuur en uitzendkrachten	81.000	82.900	84.800
Uitbestedingen HLT	420.700	430.400	440.300
Uitvoeringskosten	85.300	87.300	89.300
Algemene kosten	102.500	104.900	107.300
Bank- en Rentekosten	-102.400	-104.800	-107.200
Afschrijving kantoormeubilair	30.700	31.400	32.100
Kosten saneringskredieten	10.000	10.000	10.000
Incidentele baten en lasten	-	-	-
Subtotaal	**12.905.400**	**13.387.400**	**13.888.000**
Toerekening Participatie	-6.198.700	-6.341.300	-6.487.100
Toerekening Zorg	-2.721.900	-2.799.200	-2.878.700
Overhead	**3.984.800**	**4.246.900**	**4.522.200**
Uitkeringen			
Participatie	35.002.800	35.807.900	36.631.500
Zorg	38.052.000	39.132.700	40.244.100
Totaal Uitkeringen	**73.054.800**	**74.940.600**	**76.875.600**
Totaal Kosten ISD	**77.039.600**	**79.187.500**	**81.397.800**
Bijdragen gemeenten in resultaat	**-77.039.600**	**-79.187.500**	**-81.397.800**
Saldo rekening van baten en lasten	**-**	**-**	**-**

In bovenstaande cijfers is uitgegaan van voortzetting van het huidige beleid en wetgeving, waarbij indexeringen vanuit het Centraal Planbureau (Centraal Economisch Plan 2024, gepubliceerd 22 februari 2023). Wijzigingen die reeds bekend zijn, zijn reeds verwerkt.

7 Bijlage

7.1 Taakstellingen

Tabel 27 Financiële kaderstelling

x €	
Begroting 2024	11.963.727
Indexatie lonen 11,1%	1.065.439
Indexatie overige 3,7%	87.512
Totaal toegestaan	13.116.678
Begroting 2025	12.628.700
Verschil	**487.978**

Met de “Financiële kaderstelling gemeenschappelijke regelingen” (FKGR) beschikken de gemeenten in de regio Hollands-Midden sinds 2010 over een gedragen instrument om, met alle gemeenschappelijke regelingen waarin zij deelnemen, uniforme afspraken te maken over indexering en algemene taakstelling voor de op te stellen begrotingen. De financiële kaderstelling voor 2025 is gecorrigeerd met 11,1% voor beloning werknemers en 3,7% voor materieel.
Uit bovenstaande tabel blijkt dat de ISD Bollenstreek aan de financiële kaderstelling Gemeenschappelijke Regelingen voldoet.
In de begroting 2025 is gerekend met de huidige salarisschalen met daarbij een indexatie van 5,2% volgens de kaderstelling van de FKGR. Hiermee wordt afgeweken van de werkwijze van de afgelopen jaren, maar aangesloten bij de gewenste werkwijze van de FKGR.

Tabel 28 Indexering lonen

	2022	**2023**	**2024**	**2025**
Ten opzichte van t-1	2,6%	1,1%	8,2%	5,2%

De begroting van het programma Overhead bestaat voor 77% uit salariskosten. De ontwikkeling van de gehanteerde indexering op lonen in de begrotingen over de periode 2022-2025 is in bovenstaande tabel opgenomen.

7.2 Verdeelsleutel exploitatiekosten

Tabel 29 Verdeelsleutel exploitatiekosten

Verdeelsleutel 2025	**Inwonertal**	**Lage inkomens**	**% gewogen gemiddeld**
Hillegom	22.855	1.714	18,63
Lisse	23.809	1.881	19,97
Noordwijk	45.988	3.058	35,23
Teylingen	39.199	1.946	26,17
Totaal	131.851	8.599	100,00

7.3 Verdeling kosten begroting 2025 per gemeente

Tabel 30 Overzicht per gemeente

x €	Hillegom	Lisse	Noordwijk	Teylingen	Totaal
Participatie					
Lasten					
PW	3.874.000	3.867.100	8.201.200	5.641.800	21.584.100
Loonkostensubsidie	485.800	484.900	1.028.400	707.500	2.706.600
Medisch onderzoek	11.300	12.100	21.400	15.900	60.700
Tozo	-	-	-	-	-
Wet Inburgering	149.000	159.800	281.800	209.400	800.000
Inkomensondersteunende voorzieningen	497.500	533.300	940.900	698.900	2.670.600
Energietoeslag	-	-	-	-	-
Leefgeld Oekraïne	185.800	247.700	258.000	165.100	856.600
Totaal lasten	**5.203.400**	**5.304.900**	**10.731.700**	**7.438.600**	**28.678.600**
Baten					
Debiteurenontvangsten PW	-61.400	-61.300	-130.000	-89.400	-342.100
Debiteurenontvangsten	-5.300	-5.300	-11.400	-7.800	-29.800
Debiteurenontvangsten Medisch onderzoek	-100	-200	-300	-200	-800
Debiteurenontvangsten Tozo	-8.600	-9.200	-16.200	-12.000	-46.000
Debiteurenontvangsten schuldregelingen	-4.900	-5.300	-9.400	-6.900	-26.500
Debiteuren ontvangsten inkomensondersteunende voorzieningen	-19.400	-20.800	-36.900	-27.300	-104.400
Totaal baten	**-99.700**	**-102.100**	**-204.200**	**-143.600**	**-549.600**
Exploitatiekosten	1.129.000	1.212.700	2.130.500	1.581.200	6.053.400
Totaal Participatie	**6.232.700**	**6.415.500**	**12.658.000**	**8.876.200**	**34.182.400**
Zorg					
Lasten					
Wmo - Hbh ZIN	2.112.800	2.428.400	4.150.700	2.933.700	11.625.600
Wmo - Hbh PGB	42.000	157.400	115.500	53.000	367.900
Wmo - begeleiding ZIN	2.200.000	2.593.400	3.197.100	3.672.600	11.663.100
Wmo - begeleiding PGB	95.400	232.700	309.400	204.500	842.000
Wmo - rolstoelen	134.600	229.000	283.500	218.100	865.200
Wmo - collectief vervoer	190.500	138.100	409.300	223.700	961.600
Wmo - overige vervoersvoorzieningen	229.600	233.300	671.300	311.800	1.446.000
Wmo - woonvoorzieningen	169.700	201.700	458.900	232.700	1.063.000
Wmo - meerkosten	600	1.100	12.100	8.800	22.600
Wmo - advieskosten GPK	18.500	16.300	37.300	25.300	97.400
Wmo - medisch onderzoek	4.500	6.000	6.700	8.500	25.700
Subtotaal lasten	**5.198.200**	**6.237.400**	**9.651.800**	**7.892.700**	**28.980.100**
Maatschappelijke zorg					
Beschermd wonen	131.000	575.000	2.123.000	529.000	3.358.000
Maatschappelijke opvang	17.000	12.000	68.000	62.000	159.000
Jeugd					
PGB jeugd	626.700	580.200	857.800	672.800	2.737.500
Totaal lasten	**5.972.900**	**7.404.600**	**12.700.600**	**9.156.500**	**35.234.600**
Baten					
Wmo - eigen bijdrage	-169.200	-186.600	-313.300	-234.400	-903.500
Debiteurenontvangsten	-	-	-	-	-
Totaal baten	**-169.200**	**-186.600**	**-313.300**	**-234.400**	**-903.500**
Exploitatiekosten	492.800	528.200	931.700	692.200	2.644.900
Totaal Zorg	**6.296.500**	**7.746.200**	**13.319.000**	**9.614.300**	**36.976.000**
Totaal Overhead	**732.200**	**784.900**	**1.384.700**	**1.028.600**	**3.930.400**
Totale bijdrage	**13.261.400**	**14.946.600**	**27.361.700**	**19.519.100**	**75.088.800**

Tabel 31 Kosten Zorg per gemeente Hillegom en Lisse

x €	Hillegom			Lisse		
	2023	2024	2025	2023	2024	2025
Zorg	**realisatie**	**begroting**	**begroting**	**realisatie**	**begroting**	**begroting**
Lasten						
Wmo - Hbh ZIN	1.864.847	2.001.519	2.112.800	2.143.470	2.240.671	2.428.400
Wmo - Hbh PGB	37.103	41.468	42.000	138.931	136.736	157.400
Wmo - begeleiding ZIN	2.026.225	2.106.800	2.200.000	2.388.594	2.458.576	2.593.400
Wmo - begeleiding PGB	87.874	100.566	95.400	214.284	200.201	232.700
Wmo - rolstoelen	123.941	113.919	134.600	210.912	183.001	229.000
Wmo - collectief vervoer	172.792	181.431	190.500	125.228	131.489	138.100
Wmo - overige vervoersvoorzieningen	211.480	227.449	229.600	214.900	242.025	233.300
Wmo - woonvoorzieningen	156.263	190.243	169.700	185.765	309.365	201.700
Wmo - meerkosten	588	-	600	985	-	1.100
Wmo - advieskosten GPK	17.019	17.734	18.500	15.001	15.631	16.300
Wmo - medisch onderzoek	4.101	6.838	4.500	5.550	5.325	6.000
Subtotaal lasten	**4.702.233**	**4.987.967**	**5.198.200**	**5.643.620**	**5.923.019**	**6.237.400**
Maatschappelijke zorg						
Beschermd wonen	110.054	125.000	131.000	484.655	548.000	575.000
Maatschappelijke opvang	13.157	16.000	17.000	9.283	11.000	12.000
Jeugd						
PGB jeugd	588.444	623.708	626.700	544.786	664.047	580.200
Totaal lasten	**5.413.888**	**5.752.676**	**5.972.900**	**6.682.343**	**7.146.066**	**7.404.600**
Baten						
Wmo - eigen bijdrage	-156.074	-151.067	-169.200	-172.141	-166.077	-186.600
Debiteurenontvangsten	-	-17	-	-	-	-
Totaal baten	**-156.074**	**-151.084**	**-169.200**	**-172.141**	**-166.077**	**-186.600**
Exploitatiekosten	396.116	483.645	492.800	398.101	486.278	528.200
Totaal Zorg	**5.653.930**	**6.085.237**	**6.296.500**	**6.908.303**	**7.466.268**	**7.746.200**

Tabel 32 Kosten Zorg per gemeente Noordwijk en Teylingen

x €	Noorwijk			Teylingen		
	2023	2024	2025	2023	2024	2025
Zorg	**realisatie**	**begroting**	**begroting**	**realisatie**	**begroting**	**begroting**
Lasten						
Wmo - Hbh ZIN	3.663.620	3.894.850	4.150.700	2.589.458	2.699.060	2.933.700
Wmo - Hbh PGB	101.956	142.297	115.500	46.742	64.710	53.000
Wmo - begeleiding ZIN	2.944.535	3.068.206	3.197.100	3.382.483	3.438.169	3.672.600
Wmo - begeleiding PGB	284.943	385.489	309.400	188.338	218.014	204.500
Wmo - rolstoelen	261.120	298.142	283.500	200.827	208.493	218.100
Wmo - collectief vervoer	371.259	389.822	409.300	202.924	213.071	223.700
Wmo - overige vervoersvoorzieningen	618.269	731.228	671.300	287.136	295.365	311.800
Wmo - woonvoorzieningen	422.690	584.380	458.900	214.343	431.763	232.700
Wmo - meerkosten	11.099	-	12.100	8.099	-	8.800
Wmo - advieskosten GPK	34.362	35.805	37.300	23.323	24.302	25.300
Wmo - medisch onderzoek	6.206	10.683	6.700	7.788	8.624	8.500
Subtotaal lasten	**8.720.060**	**9.540.902**	**9.651.800**	**7.151.460**	**7.601.570**	**7.892.700**
Maatschappelijke zorg						
Beschermd wonen	1.789.509	2.025.000	2.123.000	446.001	505.000	529.000
Maatschappelijke opvang	54.481	65.000	68.000	49.209	59.000	62.000
Jeugd						
PGB jeugd	805.419	813.425	857.800	631.755	766.183	672.800
Totaal lasten	**11.369.468**	**12.444.327**	**12.700.600**	**8.278.425**	**8.931.754**	**9.156.500**
Baten						
Wmo - eigen bijdrage	-289.014	-263.443	-313.300	-216.216	-198.750	-234.400
Debiteurenontvangsten	-	-	-	-	1.029	-
Totaal baten	**-289.014**	**-263.443**	**-313.300**	**-216.216**	**-197.721**	**-234.400**
Exploitatiekosten	764.315	933.591	931.700	597.129	729.286	692.200
Totaal Zorg	**11.844.770**	**13.114.475**	**13.319.000**	**8.659.338**	**9.463.318**	**9.614.300**

Tabel 33 Kosten Zorg Totaal

x €		Totaal	
	2023	2024	2025
Zorg	**realisatie**	**begroting**	**begroting**
Lasten			
Wmo - Hbh ZIN	10.261.395	10.836.100	11.625.600
Wmo - Hbh PGB	324.733	385.211	367.900
Wmo - begeleiding ZIN	10.741.837	11.071.750	11.663.100
Wmo - begeleiding PGB	775.439	904.270	842.000
Wmo - rolstoelen	796.800	803.554	865.200
Wmo - collectief vervoer	872.203	915.814	961.600
Wmo - overige vervoersvoorzieningen	1.331.785	1.496.066	1.446.000
Wmo - woonvoorzieningen	979.061	1.515.751	1.063.000
Wmo - meerkosten	20.771	-	22.600
Wmo - advieskosten GPK	89.704	93.472	97.400
Wmo - medisch onderzoek	23.644	31.471	25.700
Subtotaal lasten	**26.217.373**	**28.053.459**	**28.980.100**
Maatschappelijke zorg			
Beschermd wonen	2.830.218	3.203.000	3.358.000
Maatschappelijke opvang	126.130	151.000	159.000
Jeugd			
PGB jeugd	2.570.404	2.867.363	2.737.500
Totaal lasten	**31.744.124**	**34.274.822**	**35.234.600**
Baten			
Wmo - eigen bijdrage	-833.445	-779.337	-903.500
Debiteurenontvangsten	-	1.012	-
Totaal baten	**-833.445**	**-778.325**	**-903.500**
Exploitatiekosten	2.155.661	2.632.800	2.644.900
Totaal Zorg	**33.066.341**	**36.129.297**	**36.976.000**

Lijst van afkortingen

AB	Algemeen Bestuur
Arbo	Arbeidsomstandigheden
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten
Bbz	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004
BUIG	Bundeling van Uitkeringen Inkomensvoorziening aan Gemeenten
CPI	Consumentenprijsindex
DB	Dagelijks Bestuur
EMU	Economische Monetaire Unie
Fido	Financiering decentrale overheden
FKGR	Financiële kaderstelling gemeenschappelijke regelingen
fte	full-time equivalent
GR	Gemeenschappelijke Regeling
HbH	Hulp bij het Huishouden
IC	Interne Controle
IOAW	Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte werkloze Werknemers
IOAZ	Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte werkloze Zelfstandigen
ISD Bollenstreek	Intergemeentelijke Sociale Dienst Bollenstreek
NEA Index	Nationale Energie Efficiency Index
OVA	Overheidsbijdrage in de Arbeidskostenontwikkeling
PGB	PersoonsGebonden Budget
PW	Participatiewet
Sdv	Schulddienstverlening
TOZO	Tijdelijke Overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
ZIN	Zorg In Natura